

แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่*

A GUIDELINES FOR DEVELOPING THE LIFE SKILLS OF STUDENTS IN MAECHAEM SCHOOL, CHIANG MAI PROVINCE

ศรียา วังสานนท์

Srifa Wongsanon

สุบัน พรเวียง

Suban Pornwiang

ยงยุทธ ยะบุญ

Yongyouth Yaboonthong

Faculty of Education Chiang Mai University, Thailand

E-mail: srifa0411@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนแม่แจ่ม 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดีและประชุมเชิงปฏิบัติการ 3) ประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารและครูโรงเรียนแม่แจ่ม จำนวน 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารจำนวน 3 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ประชุมเชิงปฏิบัติการโดยครูผู้ปกครองและนักเรียน จำนวน 9 คน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนแม่แจ่ม จำนวน 335 คน โดยใช้แบบประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่าสภาพทักษะชีวิตของนักเรียนมีทักษะการทำงานได้ดี มีการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียนรวมถึงร่วมกิจกรรมกับชุมชนสม่ำเสมอ มีการจัดการเรียนการสอนเน้นทักษะอาชีพและปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหาที่สุดคือ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และพบปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี เมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบ ดังนี้ พัฒนาหลักสูตรทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน มีรูปแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนเช่น Smart Leader Program จากผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมประชุมมีมติเห็นด้วยในแนวทางการพัฒนา

* Received 15 May 2022; Revised 30 August 2022; Accepted 31 August 2022

ทักษะชีวิตของนักเรียน ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียน
แม่แจ่มพบว่า ความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
คำสำคัญ: แนวทาง, การพัฒนาทักษะชีวิต, โรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

Abstract

The objectives of this research article were to 1) Study the condition and difficulty in the life skills of students in Maechaem School 2) Study the guidelines for developing the life skills of School with Best Practice and Workshop 3) Assess the approach of developing the life skills of students. Designed by quantitative research. The sampling of 10 people using the interview in the research consisted of administrators and teachers. The approach of developing the life skills of students using the evaluation form of developing life skills based on eligibility and possibilities. The data were collected from 335 interviewees. The statistics used in data analyses were mean and standard deviation. The results of the research revealed that the condition of developing the life skills of students provided good work skills. The school enhanced activities both in-out of school, participation in community activities, and the teaching management focusing on professional skills from the interest of the students. The difficulty in developing the life skills of the students considered in each aspect found that the most problematic aspect was self-awareness and empathy. The least problematic aspect was building good relationships with others. Approaches to developing the life skills of students with the Best Practice model were considered in each aspect as follows: the school should develop the courses of life skills development according to the needs of students. The school should provide activities that encourage students to discover their ability. The school should provide a model for developing life skills in accordance with the school contexts such as the Smart Leader Program. According to the workshop, all of the participants agreed to the approaches to developing the life skills of students. The results of the assessment of guidelines in developing the life skills of students in Mae Chaem School found that the aspects of suitability and possibility were at the highest level.

Keywords: A Guidelines, The Life Skills of Students development, Mae Chaem School Chiang Mai Province

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและปฏิรูประบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และตอบโจทย์การพัฒนาของโลกอนาคต โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัย ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะที่จำเป็นของโลกอนาคต สามารถแก้ปัญหา และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีวินัย มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ทั้งการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยไปจนถึงระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การพัฒนาทักษะชีวิตในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติในการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหา การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น เพื่อการปรับตัวป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ จัดการกับชีวิตตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดให้ทักษะชีวิตเป็นสมรรถนะสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ผู้ที่มีทักษะชีวิตในการเผชิญปัญหาเฉพาะเจาะจงเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งทางใจ ซึ่งสามารถช่วยชนะปัญหาอุปสรรคไปสู่ความสำเร็จและสามารถปรับตัวเพื่อสามารถแก้ไขปัญหาดัง ๆ รอบตัวได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ทักษะชีวิต จึงเป็นอีกทักษะหนึ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมที่สลับซับซ้อนในยุคปัจจุบัน เป็นทักษะที่จะช่วยสนับสนุนตลอดจนช่วยในการลดประเด็นปัญหาสำคัญที่จะเข้ามาคุกคามชีวิตของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นยังเป็นทักษะที่จะช่วยให้บุคคลสามารถปรับตนเองให้สามารถเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สกล วรเจริญศรี, 2550)

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559 - 2563) โรงเรียนแม่แจ่ม มีผลการประเมินด้านคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับคุณภาพดีมากซึ่งควรมีการพัฒนาต่อ ยอดความสำเร็จในการพัฒนาทักษะด้านการงานอาชีพของผู้เรียน โดยเน้นพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพแต่ละอย่าง โดยให้ผู้เรียนใช้ทักษะการสังเกต และศึกษาขั้นตอนในการทำงานอาชีพ มีการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มาปรับใช้ เพื่อนำไปสู่การทำโครงการ เน้นการพัฒนาต่อยอดผลของโครงการเพื่อการใช้ประโยชน์มากกว่าการทำโครงการเพื่อการประกวดจัดทำเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณชนต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม นักเรียนบางส่วนยังคงขาดทักษะทางด้านการเขียน การอ่าน การสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์

การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ขาดแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ ขาดความรับผิดชอบและความเอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างจริงจัง ขาดทักษะการนำเสนอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออกหรือแสดงความคิดเห็น มีการสร้างชิ้นงาน/นวัตกรรมที่ไม่หลากหลาย ขาดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนำเสนอและต่อยอดในการเรียน ขาดความตระหนัก และไม่เห็นความสำคัญของการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) รวมถึงผู้ปกครองไม่มีเวลาติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ต่ำ (โรงเรียนแม่แจ่ม, 2563)

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จึงมีความสนใจที่จะทำแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยการวิจัยครั้งนี้ จะทำให้ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ครู และนักเรียน ได้ทราบถึงข้อมูลด้านสภาพและปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี และทราบผลการประชุมเชิงปฏิบัติการและผลการประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษาและมีความเป็นไปได้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำแนวทางไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนให้มีคุณภาพชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กำหนดการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) การศึกษาสภาพและปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ 2) การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) 3) การประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 คือ 1) ผู้บริหาร 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 1

คน และครูผู้รับผิดชอบทักษะชีวิต 8 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำร่างแบบสัมภาษณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำชี้แนะตรวจสอบ ความถูกต้อง เหมาะสมของข้อคำถาม และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและขอความเห็นชอบก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปสภาพและปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนแม่แจ่มจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ ขั้นตอน 2.1 การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการในขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์ ลำดับความสำคัญ และสรุปประเด็นปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียน รวมทั้งศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในขั้นตอนที่ 2.1 คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยเป็นสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านทักษะชีวิตของผู้เรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำร่างแบบสัมภาษณ์เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำชี้แนะตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของข้อคำถาม และปรับแก้แบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และขอความเห็นชอบก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปสภาพและปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ และ ขั้นตอน 2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี ในขั้นตอนที่ 2 มากำหนดประเด็นในการประชุมและ การมีมติเห็นชอบแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 2.2 คือ คณะกรรมการสถานศึกษา 3 คน นักเรียน 3 คน และครู 3 คน ผู้รับผิดชอบทักษะชีวิตของโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อหามติแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การสรุปผลการประชุมและการรับรองผลการประชุม จากผู้เข้าร่วมประชุม นำมาสรุปเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยนำข้อมูลที่ได้การดำเนินการในขั้นตอนที่ 2 มาสังเคราะห์ ลำดับความสำคัญ สรุปประเด็นสำคัญและร่างแบบประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ผู้วิจัยเสนอร่างแบบประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

ฉบับสมบูรณ์ จากนั้นนำข้อคำถามทั้งหมดไปหาคุณภาพของข้อคำถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามรายข้อกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัดตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือค่า (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน ครู 10 คน นักเรียน 162 คน ผู้ปกครอง 162 คน รวม 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยตรวจสอบ 2 ประเด็น คือ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่จากการศึกษาสภาพทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบทักษะชีวิตของโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลจากการสัมภาษณ์ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลการสรุปปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากการสัมภาษณ์

ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 7	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 8	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 9	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 10
ด้านที่ 1 การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น										
1. ขาดความกระตือรือร้น	✓	✓				✓	✓	✓	✓	
2. ไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง			✓	✓	✓		✓			
3. ความไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง	✓		✓		✓					
4. ขาดโอกาสในการศึกษาต่อ					✓				✓	
ด้านที่ 2 การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์										
1. ขาดแนวทางการคิดวิเคราะห์	✓	✓			✓		✓			
ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์										
2. ขาดเป้าหมายในอนาคตที่ ชัดเจน					✓	✓				✓
3. ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่ กล้าแสดงออก			✓						✓	

ปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัด เชียงใหม่	ผู้สัมภาษณ์คนที่ 1	ผู้สัมภาษณ์คนที่ 2	ผู้สัมภาษณ์คนที่ 3	ผู้สัมภาษณ์คนที่ 4	ผู้สัมภาษณ์คนที่ 5	ผู้สัมภาษณ์คนที่ 6	ผู้สัมภาษณ์คนที่ 7	ผู้สัมภาษณ์คนที่ 8	ผู้สัมภาษณ์คนที่ 9	ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่
ด้านที่ 3 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด										
1. ขาดความสามารถในการจัดการกับภาวะทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์	✓			✓		✓			✓	
2. ไม่กล้าพูดความจริง มีการปกปิดข้อมูล		✓					✓			✓
3. ความกดดันจากครอบครัวและคนรอบข้าง		✓			✓					
4. ปัญหาด้านสุขภาพ ส่งผลให้ทำอะไรได้ไม่เต็มที่อย่างที่คาดหวังไว้				✓						
ด้านที่ 4 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น										
1. ไม่กล้าแสดงออก ไม่มั่นใจในตนเอง		✓		✓		✓	✓		✓	
2. การไม่เปิดเผยตนเอง	✓				✓		✓			
3. ไว้ใจคนอื่นง่าย ถูกชักจูงง่าย	✓							✓		✓
4. กิจกรรมหอพักนอนไม่เอื้อต่อการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น			✓							

จากตารางที่ 1 พบว่าปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่สามารถสรุปเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีปัญหาตามลำดับดังนี้ ขาดทักษะความกระตือรือร้น ไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง ความไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง และขาดโอกาสในการศึกษาต่อ 2) ด้านการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ มีปัญหาตามลำดับดังนี้ ขาดแนวทางการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์, ขาดเป้าหมายในอนาคตที่ชัดเจน และขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก 3) ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด มีปัญหาตามลำดับดังนี้ ขาดความสามารถในการจัดการกับภาวะทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์, ไม่กล้าพูดความจริง มีการปกปิดข้อมูล, ความกดดันจากครอบครัวและคนรอบข้าง และปัญหาด้านสุขภาพ ส่งผลให้ทำอะไรได้ไม่เต็มที่อย่างที่คาดหวังไว้ 4) ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีปัญหาตามลำดับดังนี้ ไม่กล้าแสดงออก ไม่มั่นใจในตนเอง, การไม่เปิดเผยตนเอง, ไว้ใจคนอื่นง่าย ถูกชักจูงง่าย และกิจกรรมหอพักนอนไม่เอื้อต่อการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่ คือผู้บริหาร ในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยการประชุม กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยคือครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือการประชุมโดยครู นักเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลจากการวิจัยมีดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลการสรุปผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ดังนี้

แนวทางการพัฒนา ทักษะชีวิตของ นักเรียนในโรงเรียน ที่มีการปฏิบัติที่ดี	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3	สรุป
1. การตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าใน ตนเองและผู้อื่น 1.1 ขาดความ กระตือรือร้น 1.2 ไม่เห็นคุณค่าใน ตัวเอง 1.3 ความไม่ชอบ การเปลี่ยนแปลง 1.4 ขาดโอกาสใน การศึกษาต่อ	1. กิจกรรมเสริม หลักสูตรโดย ครูผู้สอน 2. งานแนะแนว 3. ครูที่ปรึกษาดูแล เรื่องทุนการศึกษา 4. กิจกรรมแนะแนว เพื่อเสริมสร้างทักษะ ชีวิต	1. ครูผู้สอนมีแบบ ประเมินเพื่อประเมิน ค้นหาสิ่งที่อยากทำ และอาชีพที่อยากเป็น 2. มีทางเลือกในการ ค้นหาตัวเองโดยเลือก อาชีพที่อยากทำ 3. ครูที่ปรึกษา จัดหา และทุนการศึกษา 4. 1 คน 1 อาชีพ	1. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ 2. ค่ายทักษะชีวิต (หลักสูตร) 3. ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน 4. หลักสูตรทักษะ ชีวิต	1. โรงเรียนมีการ พัฒนาทักษะชีวิตของ ผู้เรียน 2. โรงเรียนมีการ ค้นหาอาชีพของ นักเรียนในอนาคต 3. ครูมีการ สอดแทรกเนื้อหา เสริมสร้างทักษะชีวิต 4. ครูมีการประเมิน เพื่อค้นหาสิ่งที่ นักเรียนอยากทำ 5. ครูนำระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนมา ใช้อย่างต่อเนื่อง
2. การคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและ แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ 2.1 ขาดแนวทาง การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและ แก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ 2.2 ขาดเป้าหมาย ในอนาคตที่ชัดเจน 2.3 ขาดความมั่นใจ ในตนเอง ไม่กล้า แสดงออก	1. งานแนะแนว 2. ลงมือปฏิบัติจริง 3. แบบวิเคราะห์ นักเรียนรายบุคคล (SDQ) โดยครูที่ ปรึกษา	1. 1 คน 1 อาชีพ 2. ลงมือปฏิบัติจริง เลือกสิ่งที่อยากทำ 3. ครูให้คำปรึกษา และ กำกับดูแลให้ทำงานเป็น ระบบมากขึ้น	1. ค่ายปันหมอ 2. ลงมือปฏิบัติจริง โดย 3. เลือกแผนการ เรียนที่ตนเองสนใจ โดยมีงานแนะแนวให้ แนะนำ	1. โรงเรียนมีกิจกรรม ให้นักเรียนได้ค้นหา ความสามารถของตน 2. โรงเรียนมีกิจกรรม เสริมสร้างทักษะชีวิต 3. ครูวิเคราะห์ นักเรียนรายบุคคล 4. นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมเสริมสร้าง ทักษะชีวิต

แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ คนที่ 3	สรุป
3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด 3.1 ขาดความสามารถในการจัดการกับภาวะทางอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ 3.2 ไม่กล้าพูดความจริง มีการปกปิดข้อมูล	1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. แบบประเมิน (EQ) 3. ประชุมทำความเข้าใจ ครู กับ ผู้ปกครอง และครู กับนักเรียน	1. เยี่ยมบ้านนักเรียน 2. Smart Leader Program (ห้องเรียน ภาวะผู้นำ)	1. โรงเรียนมีรูปแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน 2. โรงเรียนผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต	1. โรงเรียนมีรูปแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน 2. โรงเรียนผู้ปกครองและนักเรียนร่วมกันดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต 3. ครูมีการประเมินอย่างหลากหลาย 4. หอพักมีกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองได้เข้ามา ร่วมในการดูแลนักเรียน
ด้านที่ 4 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น 4.1 ไม่กล้าแสดงออก ไม่มั่นใจในตนเอง 4.2 การไม่เปิดเผยตนเอง 4.3 ไร้ใจคนอื่นง่าย ถูกชักจูงง่าย 4.4 กิจกรรมหอพักนอนไม่เอื้อต่อการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	1. การแข่งขันกีฬาภายใน การประกวดภายในและนอกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกิจกรรมโฮมรูม 3. งานเลี้ยงแต่ละเทศกาล และกิจกรรมจิตอาสาภายนอกโรงเรียน 4. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ 5. กิจกรรมตามหน้าที่ภายในหอพักนอน	1. มีกิจกรรมที่เป็นวิชาบังคับอย่างหลากหลาย 2. มีการนำเสนอข่าว ยกตัวอย่างประกอบ 3. กิจกรรมการแสดง ที่เน้นให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน โดยมีครูเป็นเพียงผู้แนะนำ	1. Smart Leader Program (ห้องเรียน ภาวะผู้นำ) 2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. งานเลี้ยงสังสรรค์ตามเทศกาล	1. โรงเรียนมีกิจกรรมที่หลากหลายในการพัฒนาทักษะชีวิต 2. ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นการบูรณาการ 3. ครูมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน 4. งานหอพักนอนมีกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เปิดโอกาสในการดำเนินงานร่วมกัน

จากตารางที่ 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี โดย ดังนี้ การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น แนวทางการพัฒนา คือ 1) พัฒนาทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน 2) มีการค้นหาอาชีพของนักเรียน สอดแทรกเนื้อหาเสริมสร้างทักษะค้นหาความสามารถของตน 2) มีกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตและสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน 3) ควรประเมินโดยใช้แบบวิเคราะห์นักเรียน

รายบุคคล และ4) นักเรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต การจัดการกับอารมณ์และความเครียด แนวทางการพัฒนา คือ 1) มีรูปแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เช่น Smart Leader Program 2) โรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียนมีข้อตกลงในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต 3) มีกิจกรรมที่ทำให้กำลังใจและเสริมแรงนักเรียน 4) มีวิธีการในการประเมินนักเรียนอย่างหลากหลาย และ 5) ครูประเมินโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม (EQ) การสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น แนวทางการพัฒนา คือ 1) มีกิจกรรมในการพัฒนาทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน 2) มีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันของนักเรียน เช่น กิจกรรมจิตอาสา 4) หอพักนอนมีกิจกรรมที่ให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมจิตอาสา

ตอนที่ 2.1 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยครู นักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยนำผลจากแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดีมาประชุมตามลงมติเห็นชอบ ตามองค์ประกอบของทักษะชีวิตและจัดทำประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน

3. ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยผลการประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน พบว่าโดยรวม ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$ S.D. = 0.68) และด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$ S.D. = 0.65) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ โดยรวม ดังนี้

แนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่	ความเหมาะสม (N = 335)			ความเป็นไปได้ (N = 335)		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
1. ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	4.56	0.67	มากที่สุด	4.63	0.62	มากที่สุด
2. ด้านการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	4.64	0.65	มากที่สุด	4.55	0.66	มากที่สุด
3. ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด	4.50	0.71	มาก	4.55	0.66	มากที่สุด
4. ด้านการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	4.53	0.70	มากที่สุด	4.56	0.65	มากที่สุด
โดยรวม	4.55	0.68	มากที่สุด	4.57	0.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่าผลการประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวม ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$ S.D. = 0.68) และด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$ S.D. = 0.65) ตามลำดับ ความเหมาะสม เมื่อพิจารณาจากมากไปหาน้อย 3 ตามลำดับ ได้แก่ ด้านการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.64$ S.D. = 0.65) ด้านการตระหนักรู้ และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.56$ S.D. = 0.67) และด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.53$ S.D. = 0.70) ความเป็นไปได้ เมื่อพิจารณาจากมากไปหาน้อย 3 ตามลำดับ ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ($\bar{X} = 4.63$ S.D. = 0.62) ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.56$ S.D. = 0.65) และด้านการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.55$ S.D. = 0.66)

อภิปรายผล

1. การศึกษาสภาพและปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาตามองค์ประกอบของทักษะชีวิตของนักเรียน 4 ด้าน 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนกลุ่มชนชาติพันธุ์ ตำบลเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ (ลักขณาดี กันตริ, 2559) พบว่า โรงเรียนได้มีการพัฒนาตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในการดำเนินการพัฒนานักเรียนที่มีความหลากหลายชาติพันธุ์แต่ยังพบปัญหาในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะในการอ่านและเขียนภาษาไทย ทำให้ส่งผลตามมาคือนักเรียนขาดทักษะชีวิต ไม่สามารถคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ ดังนั้น ทางศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาฯ จึงได้ขอความร่วมมือให้แต่ละโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันหาแนวทางปรับปรุงและแก้ไขเพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะชีวิตให้ดีขึ้น และ (กมลวรรณ จินหน่อ, 2553) ได้อธิบายถึงความหมายและความสำคัญของกิจกรรมแนะแนวไว้ว่า กิจกรรมแนะแนวคือ วิธีการหรือกระบวนการช่วยเหลือและส่งเสริมนักเรียนให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม มีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีแนวทางในการพัฒนาตนเองสามารถเลือกและตัดสินใจวางแผนชีวิตได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ 2) การคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับการศึกษาของ (Sir. Ken R, 2019) อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์มีความสำคัญเท่าเทียมกับความคิดเชิงวิเคราะห์ และยังยืนยันว่าความคิดสร้างสรรค์จำเป็นสำหรับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นสถาปนิก แพทย์ วิศวกร ตำรวจ หรือแม่บ้าน มาถึงวันนี้ เป็นที่ชัดเจนว่า ทุกสาขาอาชีพต้องการคนที่มีทักษะในการคิดสร้างสรรค์แต่ปัญหา 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด สอดคล้องกับการศึกษาของ (ลักขณาดี กันตริ, 2559) อธิบายว่า การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนกลุ่มชนชาติพันธุ์ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลเชียงดาว

จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ในการจัดการด้านอารมณ์และความเครียด พบว่า ควรมีการปรับเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียนการสอน โดยพานักเรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายนอก ควรลดกิจกรรมหน้าเสาธงลง และเป็นกันเองกับนักเรียน

4) การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น สอดคล้องกับการศึกษาของ (ปานทอง อังคณิตย์, 2558) อธิบายว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ต้องเป็นการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการพัฒนาตนเองของผู้เรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ที่เน้นผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงและเรียนผ่านประสบการณ์จริงนักเรียนมีบทบาทในการวิเคราะห์ตนเองและร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจได้รู้จักตนเองมีจิตอาสา สามารถปรับตัว มีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การศึกษาปัญหาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ตามองค์ประกอบของทักษะชีวิตของนักเรียน 4 ด้าน 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง สอดคล้องกับ (ศักดิ์นคร สีหอแก้ว และคณะ, 2558) อธิบายว่านักเรียนส่วนใหญ่มองข้ามตนเอง ขาดความเชื่อมั่น ในตนเอง และไม่ไว้วางใจในผู้อื่น ควรมีการพัฒนาทักษะชีวิตด้านต่างๆ ถึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนและเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจและมีความถนัดเพื่อสามารถค้นหาจุดเด่นของตนเองนำไปสู่การพัฒนาตนเอง 2) ด้านการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องกับการศึกษาของ (ดรรรัตน์ ศรีพันธุ์, 2559) อธิบายถึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนและเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจเพื่อสามารถค้นหาจุดเด่นของตนเองนำไปสู่การพัฒนาตนเอง 3) ด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด สอดคล้องกับการศึกษาของ (ดรรรัตน์ ศรีพันธุ์, 2559) อธิบายถึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนและเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจและมีความถนัดเพื่อสามารถค้นหาจุดเด่นของตนเองนำไปสู่การพัฒนาตนเอง 4) ด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น สอดคล้องกับการศึกษาของ (ดรรรัตน์ ศรีพันธุ์, 2559) อธิบายถึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนและเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น พบว่า โรงเรียนพัฒนาทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การดำเนินงานค้นหาอาชีพ สอดแทรกเนื้อหาทักษะชีวิตในรายวิชามีการประเมินค้นหาสิ่งที่นักเรียนอยากทำ การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่า มีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นหาความสามารถของตนเอง มีกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตหลากหลาย และสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตอย่างแท้จริง การจัดการกับอารมณ์และความเครียด พบว่า โรงเรียนมีรูปแบบในการพัฒนาทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน มีกิจกรรมที่ทำให้กำลังใจและเสริมแรงนักเรียนที่มีผลการปฏิบัติตนที่ดี มีการประเมินนักเรียนอย่างหลากหลาย และดำเนินการประเมินโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม และ การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น พบว่า โรงเรียนมีกิจกรรมที่หลากหลายในการพัฒนาทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน ครูมีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นการบูรณาการระหว่างกลุ่ม

สาระการเรียนรู้ ครูมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันของนักเรียน เช่น กิจกรรมจิตอาสา หอพักนอนมีกิจกรรมสร้างสรรค์ เช่น กิจกรรมจิตอาสาฯ

3. การประเมินแนวทางพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ด้านความเหมาะสม และเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุดประกอบด้วย องค์ประกอบของแนวทางทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสม จากกลุ่มตัวอย่าง กับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ทำให้มีความน่าเชื่อถือ และวิธีการประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้จากการระบวนการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนที่เป็นที่ยอมรับ ที่มีความเหมาะสมเพราะว่า แนวทางเกิดจากผู้ปฏิบัติและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำงาน ควรมีการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยใช้ทักษะชีวิตจากหน่วยงานอื่นเพิ่มเติมโดยต้องคำนึงถึงสถานการณ์ที่นักเรียนต้องประสบการณ์ในชีวิตประจำวันและความเหมาะสมของวัยของนักเรียนในการใช้สถานการณ์นั้น ๆ ด้วย สอดคล้องกับ (ดาร์รตัน ศรีพันธุ์, 2559) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง และ (ลักขณาดี กันตริ, 2559) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนกลุ่มชนชาติพันธุ์ ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การพัฒนาทักษะชีวิตโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะชีวิตควบคู่กับผู้ปกครอง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน และผลการประเมินแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ที่สอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำแนวทางไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนระดับการศึกษาอื่นหรือหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งที่ได้จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนและภาคีเครือข่ายควรศึกษาบริบทร่วมกัน และทำข้อตกลงให้การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินงานทั้งสองฝ่าย ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรในสถานศึกษาให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน หรือผู้รับผิดชอบโครงการ งาน หรือกิจกรรม ควรดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง และมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้ ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนเพื่อนำมาปรับ ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบท

ของโรงเรียน และต้องคำนึงสถานการณ์ที่นักเรียนต้องประสบในชีวิต ประจำวันและความเหมาะสมของวัยของนักเรียนในการใช้สถานการณ์นั้นๆด้วย หรือควรมีการจัดทำแนวทางการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน ด้านอื่น ๆ เช่น ตัวชี้วัดนักเรียน และ ตัวชี้วัดครู เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ จินหน่อ. (2553). การใช้กิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตด้านการจัดการเรียน เวลาและความสัมพันธ์ของนักเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- ดารารัตน์ ศรีพันธุ์. (2559). แนวทางการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง. วารสารบัณฑิตศึกษา, 9(20), 1-14.
- ปานทอง อังคณิตย์. (2558). การเสริมสร้างทักษะชีวิตนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 9(2015), 339-354.
- โรงเรียนแม่แจ่ม. (2563). ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (เอกสารอัดสำเนา). เชียงใหม่: โรงเรียนแม่แจ่ม.
- ลักขณาดี กันตริ. (2559). การพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนกลุ่มชนชาติพันธุ์ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตำบลเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 10(2), 240-250.
- ศักดิ์นคร สีหอแก้ว และคณะ. (2558). รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 9(1),1-26.
- สกล วรเจริญศรี. (2550). การศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 프리ทวอนกราฟฟิค จำกัด. Sir. Ken R. (2019). Out of Our Minds the Power of Being Creative. New Jersey: John Wiley & Sons Limited.